

det ikke sagt, at de, der forlangte Udskiftningen, netop vidste, hvormeget en saadan vilde koste, fordi Forholdene paa Sønderland = Rømsø ere en heel Deel forskjellige fra dem, som finde Sted paa den nordlige Deel, hvor Udskiftningen allerede er steet. (De Banskelligheder, som der fandt Sted, findes i en endnu større Grad i den sydlige Deel, og paa Grund deraf maatte altsaa Udgifterne her blive forholdsviis større). Og dernæst er der en anden Omstændighed, som gjør, at de, der forlangte Udskiftningen, ikke kunde vide, hvor store Omkostningerne vilde blive, idet de nemlig ikke kunde vide, at der vilde blive protesteret imod denne Udskiftning, og at det vilde være nødvendigt at bruge Lovens Midler, Landvæsenkommissioner og hvad Øvrigt af det kostbare Apparat, den foreskriver. Dermed ere Udgifterne stegne meget betydeligt, ja til over 2000 Rdlr., og efter hvad jeg allerede har oplyst, vil det vel være klart, at denne trængende Befolkning ikke, uden at man bliver ubillig imod den, vil kunne paalægges saa store Omkostninger, som vilde komme til at hvile forholdsviis tungt paa de smaa Bodseiere; der er endog Enkelte af dem, der have sagt mig, at de hellere vilde undvære deres Jord end modtage den med de Byrder, som man nu vil lægge paa den. Nu forekommer det mig at være ubilligt at lade de Protesterende alene nyde Godt af Understøttelsen, og at de, som have forlangt Udskiftningen, ikke skulle have noget af Godtgjørelsen; thi der er ogsaa Trængende iblandt dem, og vi have ikke Ret til at tvivle om, at de jo have handlet i den gode Tro; at de ikke alene vare i deres lovlige Ret og handlede til Gavn for sig selv, men at det ogsaa var i det Heles Interesse. Seg maa gjøre opmærksom paa, at det er et meget vanskeligt Spørgsmaal, om Udskiftningen under de derværende Forhold er til Gavn for det Hele eller ikke. I den nordlige Deel af Landet, hvor den allerede har fundet Sted, tildeels endogsaa for 50 Aar siden, ere Meningerne endnu forskjellige derom, og, skjøndt jeg har talt med meget kyndige Folk, som påaastaa, at det har været til Landets Gavn, tør jeg dog ikke vove at udtale nogen Dom derom, især da der staaer Mænd, som vistnok ere ligesaa

kyndige og uegennyttige, paa den anden Side. Heller ikke troer jeg, at Rigsdagen vilde handle rigtigt ved at udtale nogen Dom om, hvilket der har været det Bedste; men deri, at Rigsdagen bevilger Noget til den ene Part og Intet til den anden, synes mig der ligger en bestemt Udtalelse af, at den finder, at de, der have modsat sig, have været i deres Ret, hvorimod de, der have forlangt det, ikke have været det, og det er Noget, som det forekommer mig, at Rigsdagen ikke skulde gaae ind paa, saameget mindre som Regjeringen, saavel Landvæsenkommissionen som tre forskjellige Underrigsministre, have været af den Mening, at Anordningen af 1781 skulde anvendes paa Rømsø, saasnart det blev forlangt af nogle af Beboerne. Hertil kommer endnu, at saavidt jeg har kunnet erfare, er der en Deel af Beboerne, som hverken have været imellem dem, der ønskede Udskiftningen, eller mellem dem, som bestemte protesterede derimod, og for disse synes det mig da endnu mere ubilligt, at de ikke skulle have nogen Deel i Understøttelsen. Seg maa derfor, idet jeg henholder mig til, hvad den høitærede Minister udtalte, ønske, at Thinget vil bevilge de 1000 Rdlr., som ere forlangte af Ministeriet. Nu stiller rigtignok Forholdet sig saaledes, at da de 600 Rdlr. skulle afstemmes først, kan det være muligt, at man ved at stemme imod disse, maaskee ogsaa gjør den Understøttelse, som Udvalget har villet give, umulig; men jeg seer imidlertid ikke nogen anden Udvæi end at opfordre det høitærede Thing til, først at stemme imod de 600 Rdlr., og dernæst see, om det ikke var muligt at faae de 1000 Rdlr. fatte igjennem. Skulde da ogsaa disse falde bort, kommer der jo endnu en tredie Behandling, hvor man kunde gjenoptage de 600 Rdlr.

Østgaard: Jeg havde allerede ved første Behandling ønsket Ordet for at udtale mig, men jeg undlod det for ikke at genere Thinget, da Tiden den Aften var saa langt fremrykket. Mit Ønske var navnlig foranlediget ved den Udtalelse, vi hørte af den ærede Rigsdagsmand for Sjælland Amts Ste Valgkreds (S. Pedersen). Han henstillede til den høitærede Minister, om denne vilde foretage et